| | | |
|---|---|---|
| نام و نام خانوادگی: | باسمه تعالی | |
| «نام» «نام_خانوادگی» | مدیریت آموزش و پرورش ناحیه 3 کرج | تاریخ آزمون: 1402/10/9 |
| پایــه / کلاس : «کلاس» | دبیرســـــتان شاهد شهید پناهی | مدت آزمون: 80 دقیقه |
| نام دبیـــر: | نوبت اول سال تحصیلی 1402–1403 | عنـــوان درس: علوم و فنون ادبی |
| شماره صندلی: «شمار_ه_صندلی» | | شماره صفحه: 1 از 4 |

| شماره | دانش آموزان عزیز، پاسخ سوالات را ببنویسید: | بارم |
|---|---|---|
| | **تاریخ ادبیات (2 نمره)** | |
| 1 | **درست یا نادرست بودن هریک از عبارت های زیر را مشخص کنید.** | |
| | **الف) فعالیت اصلی ادیب الممالک فراهانی روزنامه نگاری بود.** | 0/25 |
| | **ب)در دوره‌ای مشروطه تحقیقات ادبی و تاریخی جاذبه‌ی بالایی داشت.** | 0/25 |
| 2 | **هر یک از روزنامه های زیر را در دوره‌ی بیداری چه کسی منتشر می‌کرد؟** | 0/5 |
| 3 | **الف) نسیم شمال ..... ب) مجله‌ی«دانشکده» .....** | |
| | **یکی از آثار ترجمه شـده از زبـان‌هـای اروپـایی در دوره‌ی فتحعلـی شـاه کتـابِ ..... بـود کـه** | 0/5 |
| 4 | **..... آن را ترجمه کرد.** | |
| | **هر یک از جمله های زیر معرّفِ کدام شخصیت ادبیِ دوره‌ی بیداری است؟** | |
| | **الف)در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اِشعاری ساده و روان مهارت داشت، در طنز و هجو و هزل چیره دست بود.....** | 0/25 |
| | **ب)شاعر وطنی و از موسیق دانان بزرگ عهد مشروطیّت بود. عرصه‌ی هنر وی تصنیف‌ها و ترانه های میهنی ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی خواهی نقش بسیار موثری داشت.** | 0/25 |
| | **سبک شناسی (2 نمره)** | |
| 5 | **هریک از عبارت های زیر معرف کدام سطح سبک دوره‌ی بازگشت و بیدار است؟ ( سطح زبانی – سطح ادبی – سطح فکری )** | |
| | **الف) برخی شاعران تسلّط کافی در ادبیات کهن نداشتند.** | 0/25 |
| | **ب) نگرش شاعران از کلی‌نگری و ذهنیّت گرایی به جزئی نگری و عینیّت گرایی تغییر کرد.** | 0/25 |
| 6 | **متن زیر را بخوانید سپس یک ویژگی از سطح ادبی و یک ویژگی از سطح زبانی بیان کنید.«اگرچه ما در این تاریخ خود بیداری ایرانیان را از سال 1322 شروع کرده ایم، لکن اگر خیال خود را جمع کنیم و به نظر دقّت و انصاف در تاریخ گذشتگان بنگریم، هر آینه به خوبی مشاهده می‌کنیم که در مجاری سنه‌ی 1365 بسیاری از امور و وقایع .....** | 0/5 |
| 7 | **الف) سطح ادبی: ... ب) سطح زبانی: ...** | 0/25 |
| | **بارزترین شاخصه‌ی زبان شعرِ عصر بیداری کدام است؟** | |
| | **الف) استفاده از آرایه ها ب) استفاده از اصطلاحات موسیقی** | |

www.kanoon.ir

| | | |
|---|---|---|
| 8 | پ) سادگی و روانی ت) دشواری و پیچیدگی | 0/25 |
| 9 | درستی یا نادرستی هریک از عبارات زیر را بیان کنید. | 0/25 |
| | الف) در دوره‌ی بیداری و بازگشت مضامین و اصطلاحات و واژگان مربوط به دانش و فنون جدید در سخن شاعران فراوان به چشم می خورد. | 0/25 |
| | ب) همه مضامینِ: آزادی، وطن، قانون و عرفان را در این اشعار این دوره می توان دید. | |
| | در متن زیر کدام درون مایه از سطحِ فکریِ ادبیات بیداری و مشروطه توضیح داده می‌شود. | |
| | «شاعران در این دوره به انعکاس خواست‌ها و علایق توده مردم پرداختند. نیازها و کاستی های محرومان جامعه را موضوع سخن خود قرار دادند و به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند. | |
| | موسیقی شعر ( 6 نمره) | |
| 10 | تقطیع نمونه های زیر به صورتی که بین دو هلال ذکر شده، با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ | 1 |
| | الف) پرده‌ی اسرار ( ــ ᴗ ــ ــ ــ ᴗ) ب) بازی دهر ( ــ ᴗᴗ ــ ᴗ) | |
| 11 | واژه «پلنگ افکن» را یک بار با حذف همزه و یک بار بدون حذف همزه تقطیع کنید و پایه های آوایی را قرار دهید. | 0/5 |
| 12 | کدام یک از ابیاتِ زیر دو وزنی هستند؟ | 0/5 |
| | الف) ای سرو بلند قامت دوست وَه وَه که شمایلت چه نیکوست | |
| 13 | ب) دلیران میدان گشاده نظر که بر کینه اوّل که بندد کمر | 0/5 |
| | در بیت زیر چندبار از امکان حذف همزه استفاده شده است؟ | |
| | یار بد مار است هین بگریز از او تا نریزد بر تو زهر آن زشت خو | |
| 14 | الف) یک بار ب) دو بار پ) سه بار ت) چهار بار | 0/5 |
| | وزن کدام گزینه با پایه های آوایی زیر همسان است؟ | |
| 15 | « ــ ᴗᴗ ــ ــ ᴗᴗ ــ ــ ᴗᴗ ــ ᴗᴗ ــ » | |
| | الف) زنده و مرده وطنم نیست به جز فضل خدا . ب)تا کی به تمنّای وصال تو یگانه. | 0/5 |
| | وزن کدام مصراع با وزن مصراع زیر یکسان است؟ | |

www.kanoon.ir

16 « نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند »

الف) نه منِ خام طمع عشق تو می ورزم و بس. ب) ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی. 0/5

17 در هجای چندم از هر یک از بیت های زیر اختیار شاعری «کوتاه در نظر گرفتن مصوت بلند» رخ داده است؟

الف) در دام فتاده آهویی چند محکم شده دست و پای در بند

ب)راستی آموز بسی جو فروش هست در این شهر که گندم نماست 0/25

18 کدام واژه تک هجایی مختوم به مصوت بلند «و» می تواند مشمول اختیار شاعریِ «کوتاه در نظر گرفتنِ مصوت بلند» قرار گیرد.

الف) مو ب) سو پ) رو د) جو

1/25 بیت زیر را بخوانید، مصراع ها را زیر هم با املای عروضی بنویسید، علامت هر هجا را بگذارید خوشه های هجایی (ارکان) را مشخص کنید. وزن بیت را به دست آورید.

بیچارگی ورا چو دیدند در چاره‌گری زبان کشیدند

زیباشناسی (6 نمره)

19 باتوجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«پدرم روضه‌ی رضوان به دو گندم بفروخت من چرا ملک جهان را به جُوی نفروشم»

الف) بیت به چه واقعه‌ای تلمیح دارد؟ 0/5

ب) بین کدام واژه‌ها، مراعات‌نظیر می بینید؟ 0/5

20 بارزترین آرایه در هر کدام از بیت‌های زیر چیست؟ (به جز مراعات‌نظیر و واج‌آرایی)

الف) اگرچه مانده‌ام تنها میانِ موج دریاها تو را ای لولیا زیبا چو نیما «چشم در راهم 0/5

ب) زکوی یار می آید نسیم باد نوروزی از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی 0/5

21 در بیت زیر لف‌ها و نشرها را مشخص کنید و نوع لف و نشر را ذکر کنید.

«گر ندیدی قبض و بسط عشق را بر یک بساط گریه‌ی مینا نگر خندیدن ساغر ببین» 1/25

| لف 1 | لف 2 | نشر 1 | نشر 2 | نوع |
|---|---|---|---|---|
| | | | | |

22 در عبارت زیر تضاد بین کدام واژه‌ها وجود دارد؟ 0/5

23 «این که گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع»

در کدام گزینه پارادوکس (متناقض‌نما) وجود دارد؟ 0/5

24 الف) من از آن روز که در بند توام آزادم پادشاهم که به بند تو اسیر افتادم

ب) گفتی به غمم بنشین یا از سر جان برخیز فرمان بَرَمت جانا، بنشینم و برخیزم

1/5 هر یک از بیت های ستون «الف» کدامیک از آرایه های ستون «ب» را در خود دارد. ( دقت کنید در ستون دوم دو آرایه اضافی نوشته شده. )

www.kanoon.ir

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | الف | ب |
| | | الف) چیست این سقف بلند ساده‌ی بسیار نقش/ هیچ دانا زین معمّا در جهان آگاه نیست.<br>ب) فرو رفت و بر رفت روز نبرد به ماهی نم خون و بر ماه گرد.<br>پ) من نمازم را وقتی می خوانم/ که اذانش را باد گفته باشد/ سرِ گل دسته ی سرو/ من نمازم را پی تکبیرهٔ الاحرام علف می‌خوانم/ پی قدقامت موج | – تلمیح<br>– تضمین<br>– لف و نشر<br>– پارادوکس<br>– حس آمیزی |

الف) ..... ب) ..... پ).....

| | | |
|---|---|---|
| 25 | در کدام بیت لف و نشر نامرتّب وجود دارد؟<br>الف) در باغ شد از قد و رخ و زلف تو بی آب گلبرگ تری، سرو سهی، سنبل سیراب<br>ب) فرو رفت و بر رفت روز نبرد به ماهی نم خون و بر ماه گرد | 0/5 |
| 26 | نقد و تحلیل نثر و نظم ( 4 نمره)<br>با توجه به ابیات زیر از فرّخی یزدی به سوالاتی که در پی می آید جواب دهید.<br>آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی<br>تا مگر به دست آرم دامن وصالش را می دود به پای سر در قفای آزادی<br>در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است ناخدای استبداد با خدای آزادی<br>دامن محبت را گر کُنی ز خون رنگین می توان تو را گفتن پیشوای آزادی<br>فرخی ز جان و دل می‌کُند در این محفل دل نثار استقلال جان فدای آزادی<br>الف) قالب شعر چیست؟<br>ب) بارزترین مفهومی که در شعر وجود دارد (سطح فکری) چیست؟<br>پ) بارزترین آرایه ها در بیت اول چیست؟ ( دو آرایه)<br>ت) یک استعاره در شعر پیدا کنید.<br>ث) در بیت دوم کدام واژه ها جناس دارند؟ | 0/5<br>0/5<br>0/5<br>0/25<br>0/5 |
| 27 | با توجه به متن زیر از « قائم مقام فراهانی» به پرسش ها پاسخ دهید: | |

www.kanoon.ir

| | | |
|---|---|---|
| | « مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته‌ی مراودتِ حضور شریف گسسته و شیشه‌ی شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بَریدی (نامه بَر) و سلامی و نه از این جانب قاصد و پیامی، طایر مکاتبات را پَر بسته و کلبه مراودت را در بسته. | |
| 0/5 | الف) یکی ویژگی از سطح زبانی نوشته ذکر کنید. | |
| 0/5 | ب) دو آرایه‌ی پر تکرار در نثر چیست؟ | |
| 0/5 | پ) سبک این نثر تقلیدی از کدام اثر فاخر فارسی است؟ | |
| 0/5 | ت) مهمترین کتاب قائم مقام فراهانی که این متن هم از همان کتاب برگزیده شده چیست؟ | |
| | 4 | |